

Unieke woorden

BRUSSEL
VOL TAAL

Categorie

- Tolereren
- Waarderen
- Inzetten

Tag

- leren over taal
- taalprofiel
- aandacht voor vorm
- thuistaal als opstap
- welbevinden
- talenbeleid
- talensensibilisering
- ouderbetrokkenheid

Doelgroep

- eerste graad
- tweede graad
- derde graad

Vak

- Nederlands/
PAV/GASV
- vreemde talen
- ander

Duur

- 5 à 10 minuten ⌚
- 1 lestijd 🕒
- meerdere lestijden 🕒🕒
- project 📅

Korte beschrijving activiteit:

In de meeste talen vind je woorden en uitdrukkingen die uniek zijn voor die taal. Ze geven een inkijkje in de cultuur die met die taal verbonden is. Bijvoorbeeld:

- het Zweedse woord *tretår* voor 'het derde kopje koffie'
- het Portugese woord *saudade* voor een 'gevoel van verlangen naar een voor altijd verloren iets of geliefde'

Probeer je deze woorden te vertalen, dan gaat de essentie van het woord vaak verloren.

Ga samen met je leerlingen op zoek naar zulke unieke woorden. Zijn er woorden die ze niet kunnen vertalen uit hun thuistaal? Kennen ze woorden in andere talen die ze niet vertaald krijgen? Hier kun je een leuke les rond bouwen die de leerlingen laat nadenken over talen, hen de rijkdom van verschillende talen en culturen toont en hen de eigenheid van hun thuistaal laat ervaren.

Hoe pak je dat aan?

Aanbieden

- Bied je leerlingen enkele voorbeelden van unieke woorden aan om hen warm maken voor dit fenomeen. Zorg voor unieke woorden in het Nederlands, maar ook in andere talen.
- Denk samen na over hoe het komt dat die woorden wel bestaan in die ene taal en niet in andere. Misschien kennen leerlingen woorden uit hun eigen taal die erg lijken op een uniek woord uit een andere (bv. nostalgie en *saudade*)?

Zoeken

- Laat leerlingen samen met hun ouders, familie en vrienden op zoek gaan naar zulke woorden in hun thuistaal.



verkennen en illustreren

- Laat je leerlingen zelf een favoriet uniek woord kiezen en illustreren met tekeningen of foto's. Je vindt heel wat illustraties van unieke woorden in boeken en op het internet.
- Laat je leerlingen voor drie unieke woorden bedenken in welke context je ze zou kunnen gebruiken. Vraag hen een korte dialoog of situatie te bedenken waar het woord in voorkomt.
- Stel de creatieve verwerkingen van unieke woorden tentoon.
 - o Maak een wand met unieke woorden.
 - o Post unieke woorden op een klasblog.
 - o ...

Vertalen

Kun je unieke woorden dan echt niet vertalen? Daag je leerlingen uit het toch te proberen.

- Laat je leerlingen Nederlandse woorden verzinnen voor unieke woorden.
- Laat je leerlingen unieke woorden vertalen naar één van de vreemde talen die ze op school leren.
- Laat je leerlingen een goede vertaling bedenken in hun thuistaal. Ze werken daarvoor samen met klasgenoten die dezelfde taal kennen. Laat hen nadien hun vertaling verantwoorden voor de klas.

Leenwoorden

Ga met je leerlingen na hoe talen bij elkaar leentjebuurt spelen als het woord in die taal niet voorkomt. Zo ontdekken ze dat talen leven en met elkaar verbonden zijn.

Materiaal en voorbeelden:

Aanbod	Eigen illustratie	Vertaling
 <p>(n.) buying books and not reading them; letting books pile up unread on shelves or floors or nightstands</p> <p>Een Japans woord voor het blijven verzamelen van leesmateriaal zonder het daadwerkelijk te lezen</p>		<p>Boekenhoop</p> <p>Naar analogie met een molshoop die spontaan lijkt op te duiken en daar dan ergens in de weg ligt.</p> <p>Boeken 'hoop' waarbij het woord hoop verwijst naar de idee dat je de hoop om die boeken ooit te lezen misschien al opgegeven hebt</p>



Websites met geïllustreerde onvertaalbare (unieke) woorden:

- www.boredpanda.com/untranslatable-words-found-in-translation-anjana-iyer/?utm_source=google&utm_medium=organic&utm_campaign=organic
- www.lifehack.org/291573/14-untranslatable-words-shown-incredibly-stunning-illustrations

11 bijzondere maar onvertaalbare woorden uit andere culturen:

- www.travelvalley.nl/algemeen/11-bijzondere-maar-onvertaalbare-woorden-uit-andere-culturen

Onvertaalbare woorden uit het Nederlands:

- letterdesk.nl/2019/08/onvertaalbare-woorden
- www.babel.nl/blog/5-nederlandse-woorden-die-niet-te-vertalen-zijn-in-het-engels



Sanders, E.F. (2015). Lost in Translation: An Illustrated Compendium of Untranslatable Words from Around the World. Vintage Publishing.

Meer info en bronnen:

Unique words. *Europese Dag van de Talen*. Geraadpleegd op 28 september 2020 op edl.ecml.at/Fun/Uniquewords/tabid/3107/language/Default.aspx